

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 22CoCsp/6/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8122205982
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 12. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Kandriková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2025:8122205982.5

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Kandrikovej a členov senátu JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Marianny Hirkovej v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, XXX XX C., zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom ul. Sovietskych hrdinov č. 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: Všeobecná úverová banka, a.s.; skrátený názov: VÚB, a.s., so sídlom Mlynské Nivy 1, 829 90 Bratislava, IČO: 31 320 155, zastúpenému: Remedium Legal, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 53 255 739, o určenie, že úver je bezúročný a bez poplatkov, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 138,04 eura a o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 29Csp/99/2022-179 zo dňa 23.11.2022 v spojení s opravným uznesením č.k. 29Csp/99/2022-207 zo dňa 04.01.2023, takto jednohlasne

rozhodol:

Zrušuje rozsudok vo výrokoch IV. a V. v spojení s opravným uznesením a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) napadnutým rozsudkom v spojení s opravným uznesením rozhodol nasledovne:

„I. U r č u j e, že úver poskytnutý na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 05.02.2017 je bezúročný a bez poplatkov.

II. Žalovaný je p o v i n n ý vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 138,04 EUR s 5 % úrokom z omeškania ročne od 06.07.2022 do zaplataenia v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

III. U r č u j e, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o spotrebiteľskom úvere, č. XXXXXXXXXXXX, zo dňa 05.02.2017, v časti Vyhlásenie klienta, v znení:

„Klient berie na vedomie, že CFH ako prevádzkovateľ na základe dobrovoľného súhlasu dotknutej osoby:

b) Osobné údaje Klienta uvedené v Zmluve poskytuje svojej ovládajúcej osobe VÚB, ako aj osobám zo skupiny s úzkymi väzbami k VÚB v zmysle zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, vrátane spoločnosti Intesa Sanpaolo Taliansko, za účelom interného výkazníctva, zvýšenia kvality služieb, marketingové účely, účely vyhodnotenia rizikového profilu Klienta, vymáhania prípadných záväzkov Klienta po splatnosti. Platnosť súhlasu je 10 rokov od doručenia návrhu na uzatvorenie Zmluvy, pričom Klient berie na vedomie, že svoj súhlas je oprávnený odvolať najskôr po jednom roku od zániku predmetného záväzkového vzťahu alebo udelenia súhlasu pre prípad, že sa Zmluva neuzatvorí, a to písomným oznámením doručeným na adresu Spoločnosti.“ je neprijateľnou zmluvou podmienkou.

IV. U r č u j e, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o spotrebiteľskom úvere, č. XXXXXXXXXXXX, zo dňa 05.02.2017, v časti Ostatné zmluvné podmienky a dojednania, bod 8. Následky nesplácania spotrebiteľského úveru a zmluvná pokuta, bod 8.1, v znení: „Zmluvná pokuta: V prípade omeškania s úhradou jednotlivých Splátok je Klient povinný uhradiť Spoločnosti Zmluvnú pokutu vo výške stanovenej nariadením vlády č. 87/1995 Z.z. z dlžnej čiastky za každý aj začatý deň omeškania. Výška zmluvnej pokuty sa rovná priemernej hodnote ročnej percentuálnej miery nákladov naposledy zverejnenej podľa osobitného predpisu pred vznikom omeškania navýšenej o 10 percentuálnych bodov ročne, pričom

nesmie prevýšiť trojnásobok úrokov z omeškania podľa uvedeného nariadenia vlády.“ je neprijateľnou zmluvou podmienkou.

V. P r i z n á v a žalobkyni voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté po právoplatnosti rozhodnutia súdu vo veci samej.“

2. V odôvodnení súd prvej inštancie konštatoval, že predmetnou žalobou sa žalobkyňa okrem iného domáhala určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok uvedených v zmluve o spotrebiteľskom úvere uzatvorenej dňa 05.02.2017 (ďalej aj ako „Zmluva“). Uviedol, že spotrebiteľ má právo, aby jeho právne postavenie nebolo spochybňované existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky a v tomto slova zmysle nie je rozhodné, či dochádza aj k uplatneniu práv na plnenie vyplývajúcich z takejto neprijateľnej podmienky, ako ani to, kedy sa spotrebiteľ domáha určenia zmluvnej podmienky za neprijateľnú. Ide o osobitný druh žaloby patriacej spotrebiteľovi s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými podmienkami na súde, ktorá má podklad v osobitných predpisoch (§ 53 ods. 1, ods. 4 a 5 a § 53a Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z.). V prípade takejto žaloby nie je preto potrebné tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem.

3. Súd prvej inštancie dospel k záveru o neprimeranosti požadovanej zmluvnej pokuty z dlžnej splátky za každú omeškanú splátku podľa bodu 8.1 Zmluvy. Vychádzal zo záveru, že napriek tomu, že výška zmluvnej pokuty uvedenej v bode 8.1 Zmluvy je limitovaná ustanovením § 3a Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., z uvedeného zmluvného dojednaní ani v spojení s dojednaním uvedeným v bode 8.3 Zmluvy nevyplýva, že by veriteľ popri uvedenej zmluvnej pokute nemohol súčasne požadovať aj úrok z omeškania.

4. K záveru o neprimeranosti požadovanej zmluvnej pokuty dospel aj s poukazom na bod 8.4 Zmluvy. Z uvedeného zmluvného dojednaní totižto vyplýva, že dlžník, ktorý je v omeškaní so splátkami úveru, je povinný okrem úroku z omeškania a zmluvnej pokuty povinný zaplatiť aj náklady spojené s vymáhaním omeškaných splátok prostredníctvom tretej osoby vo výške skutočne vynaložených nákladov maximálne do sumy 14 % z vymoženej pohľadávky spolu s DPH. Vzhľadom na vyššie uvedené súd prvej inštancie dospel k jednoznačnému záveru o neprijateľnosti uvedeného zmluvného dojednaní pre neprimeranosť výšky zmluvnej pokuty s poukazom na ďalšie sankcie, ktoré je veriteľ oprávnený od spotrebiteľa požadovať v prípade omeškania zo splácaním úveru.

5. O trovách konania v danej veci súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Civilný sporový poriadok (ďalej „CSP“) a úspešnej žalobkyni voči neúspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

6. Proti tomuto rozsudku v rozsahu výrokov IV. a V. podal žalovaný v zákonom stanovenej lehote odvolanie. Namietal nesprávne právne posúdenie súdom prvej inštancie, ktorý posúdil náklady spojené s vymáhaním pohľadávky prostredníctvom tretej osoby ako sankcie. Poukázal na to, že ustanovenie § 3a nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. sa vzťahuje len na spotrebiteľské zmluvy, ktorých predmetom je poskytnutie peňažných prostriedkov a ich následné splácanie spotrebiteľom, kým ustanovenie § 9a ods. 2 sa vzťahuje na akékoľvek pohľadávky vyplývajúce zo spotrebiteľských zmlúv, napríklad aj neuhradenú faktúru a podobne. Nejedná sa teda o ustanovenie, ktoré by upravovalo sankciu za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov, ale ustanovenie, ktoré limituje náklady spojené s vymáhaním pohľadávky, ktoré vzniknú tretej osobe. Nejedná sa o plnenie pre veriteľa, resp. majetkový prospech veriteľa spojený s omeškaním dlžníka. Namietal, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, keď označil zmluvnú podmienku výslovne odrážajúcu záväzné zákonné ustanovenie za neprijateľnú. Žiadne zákonné ustanovenie nevylučuje, aby bol spotrebiteľovi popri zmluvnej pokute alebo inej sankcii uložený aj úrok z omeškania. Jedinou podmienkou je, že v prípade ak tieto sankcie dosiahnu výšku poskytnutých prostriedkov, tak následné sankcie nesmú prevýšiť úroky z omeškania podľa tohto nariadenia vlády. Žalobkyni mohla byť v prípade omeškania s plnením splátky uložená zmluvná pokuta vo výške najviac trojnásobku úrokov z omeškania (limit stanovený v čl. 8.1 Zmluvy odzrkadľujúci ustanovenie §3a ods. 1 Nariadenia). Žalovaný v zmysle bodu 8.3 Zmluvy zúžil svoje oprávnenie vyplývajúce z ustanovenia § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v prospech spotrebiteľa tak, že úrok z omeškania bude ukladaný až po tom, čo zmluvná pokuta dosiahne výšku poskytnutých peňažných prostriedkov. Žalovaný v prejednávanej veci plne rešpektoval ustanovenia Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., ktoré upravuje podmienky ukladania sankcií v spotrebiteľských sporoch, preto ustanovenie bodu 8.1 Zmluvy nemôže byť označené za neprijateľnú zmluvnú podmienku.

7. Namietal, že žiadne zákonné ustanovenie nevyklučuje, aby bol spotrebiteľovi popri zmluvnej pokute alebo inej sankcii uložený aj úrok z omeškania. Aj v prípade, ak by boli zmluvná pokuta a úrok z omeškania ukladané súčasne, predstavovala by súhrnná výška sankcií v prípade Zmluvy 20 % ročne z omeškanej sumy (5 % sadzba úroku z omeškania a 15 % sadzba zmluvnej pokuty, ktorá nesmie presiahnuť trojnásobok hodnoty úrokov z omeškania). V prejednávanom prípade s ohľadom na všetky podmienky Zmluvy nebola napadnutá zmluvná podmienka reálne spôsobilá privodiť situáciu, ktorá by čo len naznačovala značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. V Zmluve dojednané sankcie odzrkadľujúce ustanovenia nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. rozhodne nespôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

8. Na základe vyššie uvedeného žalovaný navrhol, aby odvolací súd rozsudok v časti výroku IV. a na to nadväzujúci výrok č. V. o trovách zmenil tak, že žalobu žalobkyne v napadnutej časti zamietne a rozhodne o náhrade trov prvoinštančného a odvolacieho konania, resp. ho v napadnutej časti zruší a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

9. Vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyňa zotrvala na celej právnej argumentácii a skutkových tvrdeniach uvedených v prvoinštančnom konaní, pričom vyjadrenia uvedené žalovaným považuje za nesprávne. Spotrebiteľská zmluva uzatvorená medzi ňou a žalovaným má bezpochyby tzv. formulárový charakter. Zo strany žalovaného nebola nijakým spôsobom upozornená na zmluvnú pokutu, ako ani na jej dôsledky. Jej „zmluvná voľnosť“ bola obmedzená len na dohodu o výške poskytnutého úveru, pričom všetky ostatné zmluvné podmienky, ako aj všetky dokumenty predložené spolu so spotrebiteľskou zmluvou, predstavujú diktát dodávateľa bez možnosti spotrebiteľa ovplyvniť ich obsah. Žalovaný si v zmluve sám ustanovil, že má nárok na zmluvnú pokutu, úroky z omeškania, ako aj náklady na vymáhanie pohľadávky, čo zjavne prevyšuje iba sankcie stanovené podľa nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. Zmluvná pokuta predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka, pretože požaduje od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nespĺnením jeho záväzku. V konkrétnom prípade ide o zmluvnú pokutu za akékoľvek každé omeškanie, t.j. aj 1 cent. Žalovaný, a pred ním jeho právny predchodca by v prípade platnosti tejto žalobou napadnutej zmluvnej podmienky, bol od spotrebiteľa oprávnený požadovať v súhrne sankcie za omeškanie vo výške presahujúcej limit stanovený nariadením vlády č. 87/1995 Z.z., keďže popri úroku z omeškania by bol oprávnený požadovať aj zmluvnú pokutu v rozsahu definovanom § 3a ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. Na tomto závere nič nemení ani znenie bodu 8.3 Zmluvy oprávňujúce žalovaného na uplatnenie si nároku na úroky z omeškania po tom, ako zmluvná pokuta podľa bodu 8.1 Zmluvy dosiahne výšku poskytnutých peňažných prostriedkov. Totiž posudzovaná zmluva v žiadnom svojom ustanovení nevyklučuje právo žalovaného na úrok z omeškania, ktoré vzniká spolu so vznikom peňažného dlhu už naplnením podmienok vyžadovaných § 517 Občianskeho zákonníka, bez existencie akéhokoľvek zmluvného dojednania. S poukazom na uvedené argumenty žalobkyňa navrhla napadnutý výrok IV. a nadväzujúci výrok V. rozsudku súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť a priznať náhradu trov odvolacieho konania.

10. Odvolací súd o odvolaní žalovaného rozhodol rozsudkom č.k. 22CoCsp/10/2023-244, 22CoCsp/11/2023 zo dňa 25.05.2023 v spojení s opravným uznesením č.k. 22CoCsp/10/2023- 263, 22CoCsp/11/2023 zo dňa 21.09.2023 takto:

„I. Potvrdzuje rozsudok vo výrokoch IV. a V. v spojení s opravným uznesením.

II. Žalobkyňi priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie samostatným rozhodnutím.“

11. V odôvodnení odvolací súd uviedol, že nespochybnuje, že zmluvná pokuta v prvom rade plní prevenčnú funkciu tým, že hrozba majetkovej sankcie motivuje dlžníka, aby včas a riadne splnil zmluvnú povinnosť a ďalej plní reparačnú funkciu, lebo jej zmyslom je tiež reparaovať na strane veriteľa ujmu, ktorá mu vznikla v dôsledku porušenia povinnosti zo strany dlžníka a taktiež predstavuje sankciu pre toho, kto porušil povinnosť. Uvedené však neznamená, že výška zmluvnej pokuty môže byť dohodnutá ľubovoľne, ale zvlášť v prípade spotrebiteľskej zmluvy (čo bezpochyby je aj prejednávaný prípad) musí zodpovedať maximálnej výške stanovenej právnym predpisom, a to konkrétne ustanovením § 3a ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka.

12. Ďalej odvolací súd konštatoval, že v súdenom spore dojednaná zmluvná pokuta je neprimerane vysoká, pretože len jej výška dohodnutá v Zmluve predstavuje maximálnu výšku všetkých sankcií za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov, pričom nezohľadňuje ani len úroky z omeškania. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie zdieľa výklad citovaného ustanovenia § 3a ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka tak, že zmluvná pokuta spolu s úrokom z omeškania nesmie prevýšiť priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov naposledy zverejnených podľa osobitného predpisu pred vznikom omeškania o viac ako 10 percentuálnych bodov ročne a súčasne nesmú prevýšiť trojnásobok úrokov z omeškania podľa tohto nariadenia vlády. Primeranosť alebo neprimeranosť zmluvnej pokuty je potrebné skúmať objektívne, pričom v prejednávanej veci výška zmluvnej pokuty bola dohodnutá bez ohľadu na výšku úrokov z omeškania. Takto dohodnutá zmluvná pokuta teda prevyšuje právnym predpisom stanovenú sankciu a potom nemôže ani požívať právnu ochranu z hľadiska právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa. Po zohľadnení uvedeného odvolací súd dospel k záveru zhodnému so súdom prvej inštancie, že dojednaná zmluvná pokuta ako sankcia za porušenie zmluvných povinností spotrebiteľom je neprimerane vysoká, v dôsledku čoho je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

13. Pokiaľ žalovaný poukázal na bod 8.4 Zmluvy, a to náklady na vymoženie pohľadávky a v tejto súvislosti cituje ust. § 9a ods. 2 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, odvolací súd konštatoval, že z tohto ustanovenia vyplýva, že od spotrebiteľa nemožno požadovať úhradu nákladov vymáhania pohľadávky vo výške prevyšujúcej skutočné náklady, ktoré vznikli osobe, ktorá v mene veriteľa alebo vo vlastnom mene vymáha pohľadávky vyplývajúce zo spotrebiteľskej zmluvy. Napadnuté zmluvné ustanovenie však stanovuje, že dodávateľ si môže zaúčtovať sumu vo výške 14 % z vymoženej istiny, čo buď samo o sebe alebo už aj pri pripočítaní 20 % DPH (už nad rámec sumy zodpovedajúcej 14 % z vymoženej istiny) môže prevyšovať reálne náklady spojené s vymožením pohľadávky. Samotnú výšku nákladov si určí samotný dodávateľ bez možnosti akokoľvek zo strany spotrebiteľa ich objektívne posúdiť, najmä čo do ich reálnosti alebo hospodárnosti a účelnosti.

14. Na záver odvolací súd uviedol, že rovnaká zmluvná podmienka bola vyhlásená za neprijateľnú už rozsudkom Okresného súdu Skalica sp.zn. 9Csp/85/2020 zo dňa 12.07.2021 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave, sp.zn. 26CoCsp/51/2021 zo dňa 02.03.2022, resp. rozsudkom Okresného súdu Prešov sp.zn. 8Csp/15/2022 zo dňa 24.05.2022 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp.zn. 16CoCsp/10/2022 zo dňa 28.11.2022.

15. Proti predmetnému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný z dôvodov podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. O podanom dovolaní rozhodol Najvyšší súd SR ako dovolací súd uznesením č.k. 1Cdo/143/2023 - zo dňa 29.01.2025 takto:

„Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 25. mája 2023 sp. zn. 22CoCsp/10/2023, 22CoCsp/11/2023 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Prešove z 21. septembra 2023 sp. zn. 22CoCsp/10/2023, 22CoCsp/11/2023 z r u š u j e a v e c m u v r o z s a h u z r u š e n i a v r a c i a n a Ďalšie konanie.“

16. V odôvodnení zrušujúceho uznesenia dovolací súd konštatoval, že odvolací súd vo svojom rozsudku stranám sporu neozrejmil svoje myšlienkové pochody, zo skutkových zistení nevyvodil právne závery takým spôsobom, aby výsledok rozhodovacej činnosti bol jasný, zrozumiteľný a dostatočne odôvodnený, aby strany sporu nemuseli hľadať odpovede na nastolenú problematiku v rovine dohadov, a tak, aby sa s prijatými závermi bolo možné stotožniť.

Dovolací súd konštatoval, že zmluvná pokuta nie je v spotrebiteľských zmluvách výslovne zákonom zakázaná. Z uvedených dôvodov je preto potrebné rozhodnutie súdu, ktorý vyhlásil zmluvnú pokutu v spotrebiteľskej zmluve za neprijateľnú zmluvnú podmienku riadne odôvodniť. Samotná skutočnosť, že zmluvná podmienka v spotrebiteľskej zmluve nebola individuálne dojednaná, nemá za následok, že ide o neprijateľnú podmienku. V predmetnej veci z obsahu odvolania dovolací súd zistil, že žalovaný v odvolaní poukazoval aj na bod 8.3. zmluvy, pričom uviedol, že žalovaný zúžil svoje oprávnenie vyplývajúce z § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v prospech spotrebiteľa tak, že úrok z omeškania bude ukladaný až po tom, čo zmluvná pokuta dosiahne výšku poskytnutých peňažných prostriedkov.

Preto dovolací súd poukázal na to, že v tomto kontexte je nepreskúmateľný aj záver, že výška zmluvnej pokuty bola dohodnutá bez ohľadu na výšku úrokov z omeškania. Uvedenú odvolaciu námietku žalovaného odvolací súd vôbec nevyhodnotil, či je alebo nie je relevantná vo vzťahu k prejednávanej veci. Konštatoval, že rovnako odvolací súd sa bude zaoberať aj priloženým stanoviskom Národnej banky

Slovenska a posúdi jeho relevanciu na prejednávany prípad a vyjadri sa v podstate aj k základnej námietke žalovaného, že zmluvná podmienka, ktorá odráža zákonnú úpravu vyjadrenú v nariadení vlády č. 87/1995 Z.z. nemôže byť vyhlásená za neprijateľnú.

Dovolací súd preto zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v súlade s ustanovením § 449 ods. 1 CSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

17. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), viazaný právnym posúdením dovolacieho súdu (§ 455 CSP), opätovne preskúmal rozhodnutie v napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že je potrebné zrušiť rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti v spojení s opravným uznesením a vec v rozsahu zrušenia vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie

18. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

19. So zreteľom na obsah odvolania žalovaného bol v odvolacom konaní preskúmaný výrok IV. napadnutého rozsudku, ktorým súd prvej inštancie vyhovel žalobe v časti určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky ohľadne zmluvnej pokuty, ako aj súvisiaci výrok V. o trovách konania. Keďže ostatné výroky, ktorým bolo vyhovené žalobe, žalovaný odvolaním nenapadol, neboli preto v odvolacom konaní predmetom preskúmania a ako také nadobudli právoplatnosť.

20. Ako je zrejmé z obsahu spisu, dňa 05.02.2017 uzatvorili právny predchodca žalovaného obchodná spoločnosť CONSUMER FINANCE HOLDING, a.s. ako veriteľ a žalobkyňa ako dlžníčka Zmluvu o spotrebiteľskom úvere pod č. XXXXXXXXXX. Na základe tejto zmluvy bol žalobkyni poskytnutý spotrebiteľský úver vo výške 511,73 eura na kúpu konkrétneho tovaru. Dohodnutá bola fixná ročná úroková sadzba 21 % a 25 splátok po 25 eur mesačne. Posledná splátka mala byť zaplatená 20.03.2019 a celková čiastka na zaplatenie predstavovala 625 eur.

21. V zhode so súdom prvej inštancie ani odvolací súd v predmetnej veci nemal pochybnosti o tom, že vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným je vzťahom spotrebiteľským, pretože spomínaná zmluva o spotrebiteľskom úvere je zmluvou štandardnou, formulárovou, kde právny predchodca žalovaného vystupoval v postavení dodávateľa, pretože pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalobkyňa je spotrebiteľom, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny, pričom aj predmetná zmluva túto charakteristiku spĺňa (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka v znení platnom a účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy)

22. Podľa § 3a ods. 1 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. ak je predmetom spotrebiteľskej zmluvy poskytnutie peňažných prostriedkov spotrebiteľovi, sankcie za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov nesmú spolu prevýšiť priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov naposledy zverejnenú podľa osobitného predpisu pred vznikom omeškania o viac ako 10 percentuálnych bodov ročne a súčasne nesmú prevýšiť trojnásobok úrokov z omeškania podľa tohto nariadenia vlády; za rozhodujúcu sa považuje ročná percentuálna miera nákladov pre obdobný typ spotrebiteľského úveru.

23. Podľa § 3a ods. 2 citovaného nariadenia, za sankcie podľa odseku 1 sa považujú úroky z omeškania, zmluvné pokuty a akékoľvek iné plnenia za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov.

24. Podľa § 3a ods. 3 citovaného nariadenia ak sankcie podľa odseku 1 dosiahnu výšku poskytnutých peňažných prostriedkov, následné sankcie za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov nesmú prevýšiť úroky z omeškania podľa tohto nariadenia vlády.

25. Podľa ust. § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, také dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

26. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04 a II. ÚS 251/03). Podľa ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP), súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov; nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivý proces, táto vada zakladá prípustnosť odvolania podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP.

27. Preto ak je rozhodnutie súdu prvej inštancie nepreskúmateľné, lebo neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov, na základe ktorých súd rozhodol, prichádza do úvahy iba zrušenie rozhodnutia a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I. ÚS 226/03).

28. Podľa odvolacieho súdu v súdnej veci došlo k naplneniu vyššie popísaného odvolacieho dôvodu. Odvolací súd v tomto predovšetkým zdôrazňuje, že myšlienkový postup súdu musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený s poukazom na zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery.

29. Súd prvej inštancie pri zmluvnej podmienke uvedenej v Zmluve o spotrebiteľskom úvere z 05.02.2017 v časti Ostatné zmluvné podmienky a dojednania bod 8., následky nesplácania spotrebiteľského úveru a zmluvná pokuta bod 8.1, dospel k právnomu záveru o neprijateľnosti zmluvnej pokuty uvedenej v bode 8.1. Nestotožnil sa pritom s argumentáciou žalovaného o jej súlade s právnou úpravou, konkrétne § 3a Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. Zároveň zo zmluvného dojednania bodu 8.4 Zmluvy podľa súdu prvej inštancie vyplýva, že dlžník, ktorý je v omeškaní so splátkami úveru, je povinný okrem úroku z omeškania a zmluvnej pokuty povinný zaplatiť aj náklady spojené s vymáhaním omeškaných splátok prostredníctvom tretej osoby vo výške skutočne vynaložených nákladov maximálne do sumy 14 % z vymoženej pohľadávky spolu s DPH. Konštatoval preto neprimeranosť výšky zmluvnej pokuty s poukazom na ďalšie sankcie, ktoré je veriteľ oprávnený od spotrebiteľa požadovať v prípade omeškania zo splácaním úveru.

30. Bod 8 Zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 05.2.2017 (označený ako „následky nesplácania spotrebiteľského úveru a zmluvná pokuta“) znie nasledovne:

bod 8.1 - zmluvná pokuta: „v prípade omeškania s úhradou jednotlivých splátok je klient povinný uhradiť spoločnosti zmluvnú pokutu vo výške stanovenej Nariadením vlády č. 87/1995 Z.z. z dlžnej čiastky za každý aj začatý deň omeškania. Výška zmluvnej pokuty sa rovná priemernej hodnote ročnej percentuálnej miery nákladov naposledy zverejnenej podľa osobitného predpisu pred vznikom omeškania navýšenej o 10 percentuálnych bodov ročne, pričom nesmie prevýšiť trojnásobok úrokov z omeškania podľa uvedeného nariadenia vlády“.

bod 8.3 - úrok z omeškania: „ak zmluvná pokuta dosiahne výšku poskytnutých peňažných prostriedkov (istiny úveru) je klient povinný uhradiť spoločnosti v prípade omeškania s úhradou jednotlivých splátok úrok z omeškania. Výška úroku z omeškania je o 5 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.“

31. Podľa názoru dovolacieho súdu, zmluvná pokuta nie je v spotrebiteľských zmluvách výslovne zákonom zakázaná, avšak je potrebné rozhodnutie súdu, ktorý vyhlásil zmluvnú pokutu v spotrebiteľskej zmluve za neprijateľnú zmluvnú podmienku, riadne odôvodniť. Samotná skutočnosť, že zmluvná podmienka v spotrebiteľskej zmluve nebola individuálne dojednaná, nemá za následok, že ide o neprijateľnú podmienku. Dovolací súd uviedol, že žalovaný v odvolaní poukazoval aj na bod 8.3. zmluvy, pričom uviedol, že žalovaný zúžil svoje oprávnenie vyplývajúce z § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v prospech spotrebiteľa tak, že úrok z omeškania bude ukladaný až po tom, čo zmluvná pokuta dosiahne výšku poskytnutých peňažných prostriedkov. V tomto kontexte dovolací súd považoval za nepreskúmateľný záver, že výška zmluvnej pokuty bola dohodnutá bez ohľadu na výšku úrokov z omeškania.

32. Odvolací súd vzhľadom vyššie uvedené názory dovolacieho súdu uvádza, že súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí založil svoj záver o neprimeranosti zmluvnej pokuty vo vzťahu k ust. § 3a nariadenia vlády č. 87/1995 aj na konštatovaní, že zo zmluvného dojednania 8.1. Zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 05.02.2017 ani v spojení s dojednaním uvedeným v bode 8.3. tejto zmluvy nevyplýva, že by veriteľ popri uvedenej zmluvnej pokute nemohol súčasne požadovať aj úrok z omeškania. Súd prvej inštancie však vôbec nevysvetlil, prečo z ust. 8.1 Zmluvy ani v spojení s ust. 8.3 tejto zmluvy (vo vzájomnej súvislosti), podľa znenia ktorého ak zmluvná pokuta dosiahne výšku poskytnutých peňažných prostriedkov (istiny úveru) je klient povinný uhradiť spoločnosti v prípade omeškania s úhradou jednotlivých splátok úrok z omeškania, by mohol žalovaný požadovať od žalobkyne popri zmluvnej pokute aj úrok z omeškania. Podľa žalovaného v zmysle bodu 8.3 Zmluvy bude úrok z omeškania ukladaný až po tom, čo zmluvná pokuta dosiahne výšku poskytnutých peňažných prostriedkov, čím plne rešpektoval ustanovenia Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., ktoré upravuje podmienky ukladania sankcií v spotrebiteľských sporoch. Takéto odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie o posúdení neprijateľnosti zmluvnej podmienky nespĺňa náležitosti požadované v ust. § 220 CSP.

33. Poukazujúc na všetky uvádzané okolnosti odvolací súd konštatuje, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je nepreskúmateľné pre nevyrovnanie sa s podstatnými námietkami uplatňovanými žalovaným v tomto konaní, preto postupom podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP rozsudok v napadnutom rozsahu, a teda vo výroku IV. a v súvisiacom výroku V. o trovách konania zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie tak, ako to určuje § 391 ods. 1 CSP.

34. Súd prvej inštancie v ďalšom konaní opätovne rozhodne o požadovanom nároku zo strany žalobkyne o určení ne / prijateľnosti zmluvnej podmienky uvedenej v zmluve o spotrebiteľskom úvere zo dňa 05.02.2017 v časti Ostatné zmluvné podmienky a dojednanie bod 8.1 následky nesplácania spotrebiteľského úveru a zmluvná pokuta, v spojení s dojednaním v bode 8.3 zmluvy vo vyššie uvedených intenciách. V súvislosti s neprimeranosťou zmluvnej pokuty súd prvej inštancie opätovne zohľadní bod 8.4 zmluvy o povinnosti dlžníka zaplatiť okrem úroku z omeškania a zmluvnej pokuty aj náklady spojené s vymáhaním omeškaných splátok prostredníctvom tretej osoby. Vyjadri sa k základnej námietke žalovaného, že zmluvná podmienka, ktorá odráža zákonnú úpravu vyjadrenú v nariadení vlády č. 87/1995 Z.z., nemôže byť vyhlásená za neprijateľnú. Bude sa zaoberať aj priloženým stanoviskom Národnej banky Slovenska z 21.04.2023 (č.l. 274 spisu) a posúdi jeho relevanciu na prejednávany prípad. Následne vo veci opätovne rozhodne, pričom svoje rozhodnutie zdôvodní tak, aby spĺňalo

podmienky uvedené v ust. § 220 CSP, aby v prípade podaného odvolania mohlo byť odvolacím súdom preskúmateľné.

35. V ďalšom konaní o veci sa rozhodne aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP) a trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

39. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).